

El iot que mai no va ser de John Wayne

Rumors i premsa han fet córrer que un vaixell a subhasta a Portbou va pertànyer a l'actor

Fascinats amb la possibilitat que el vaixell naufragat i ancorat a Portbou fos d'en John Wayne, ningú no va fer cap recerca per demostrar –o no– l'autenticitat del rumor.

JORDI HOMS > TEXT

L'abril de l'any passat, un iot clàssic de nom *Marguerita* va patir una via d'aigua entre Colera i Portbou. Havia sortit de Cadaqués i es dirigia cap a Seta, a la Costa Brava. En vista d'aquell infortuni, la tripulació va donar avís de socors i es va afanyar a abandonar el vaixell. El iot, però, no es va enfonsar de tot. Va quedar surant a la deriva com una balena morta davant la costa. Atès el perill per a la navegació que això representava, Salvament Marítim el va remolcar fins a Portbou. I allà es va quedar. Els propietaris es van fer fonedissos, i l'embarcació –de vint metres d'eslora–, es va quedar varada com un vell cetaci mort al dic sec del moll de Portbou. Fins aquí, no gaire cosa més que una història més de naufragis en mar.

Però vet aquí que va començar a córrer la brama que aquell iot havia tingut un amo famós: ni més ni menys que John Wayne, i que el nom corresponia a una seva antiga amant! *L'Hora Nova* de Figueres, el *Diari de Girona*,

i fins *L'Indépendant* de Perpinyà, que ho titulava gairebé dramàticament «*Le cruel destin de "Marguerita", le yacht de John Wayne*», se'n van fer ressò. Tots més o menys venien a explicar el mateix: la història del naufragi, l'abandó del iot per part dels amos i l'atracció gairebé turística en què s'havia convertit el moll de Portbou per anar a veure l'embarcació, com si la gent esperés veure emergir el fantasma del cowboy baixant al galop pel coll dels Belitres per reclamar allò que era seu. Ah, el poder del cinema! En cap cas es qüestionava o s'indagava la certesa o falsedat que aquell iot fos o no de Wayne. Era ben bé allò que la realitat no t'espatlli una bona història. I és precisament aquí on arrenca –i ja em disculparan el lector i els patronats de

A John Wayne li agradava molt més navegar que cavalcar i, efectivament, va navegar per la Costa Brava

>> *John Wayne va barquejar per la Costa Brava mentre rodava a Barcelona. El fabuloso mundo del circo, l'any 1963.*

turisme que convinguin– aquesta petita recerca.

Hi ha dos fets ben coneguts i estranyament obviats en la construcció d'aquesta història de naufragis i actors de Hollywood: que a John Wayne li agradava molt més navegar que cavalcar, i que, efectivament, va navegar per la Costa Brava. Wayne va entrar al cine de rebot perquè el que volia de debò era entrar a la Marina dels Estats Units, i el que feia realment bé era jugar a futbol americà a la Universitat del Sud de Califòrnia, fins que es va lesionar fent surf, va per-

JOSEP RIVERO BOSCH

>> *El iot Marguerita, amarrat a Roses.*

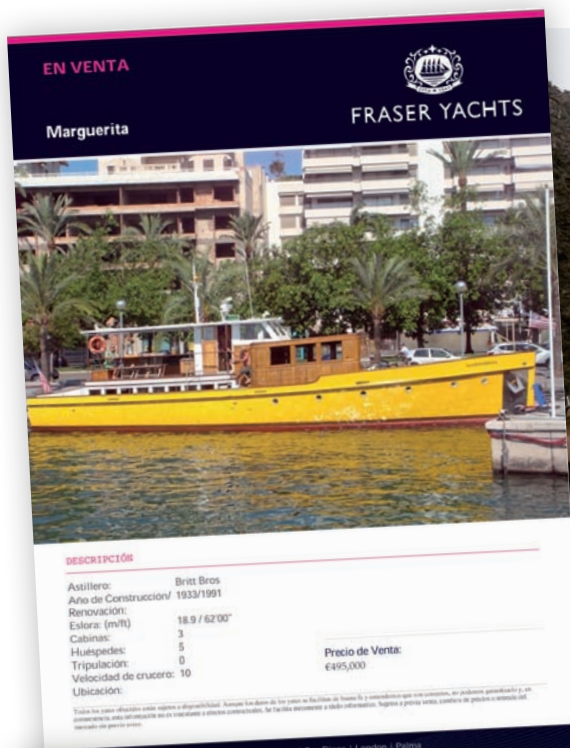
dre la beca i va haver de buscar una feina per viure. L'atzar va voler que el jove esportista conegués Tom Mix, el primer cowboy cinematogràfic famós del Hollywood silent, que el va ajudar a trobar feina de mosso als estudis de la Fox. Allà va conèixer un director que començava, John Ford, i la resta va ser història.

Esclaus, com tots, de les nostres obsessions, la de Wayne era el mar. I així que va disposar de capital suficient es va comprar el seu primer iot, el *Norwester*, construït el 1932 a Massachusetts. Havia servit a la Marina dels Estats Units com a guardacostes a Califòrnia fins després de la Segona Guerra Mundial, i llavors va ser adquirit per un magnat de Hollywood, Bo Ross, abans de passar a les mans de John Wayne, que en va ser amo des de 1955 fins 1963. Val la pena fer un cop d'ull al *Norwester* i comparar-lo amb el *Marguerita*. Semblen cosins germans, i potser en aquesta semblança hi ha el quid –interessat o no– de tota la història.

Als anys seixanta, Wayne era la icona americana per antonomàsia, i Espanya un plató barat on recalaven velles glòries a rodar baluernes cinematogràfiques. Al nostre cowboy –constant en les seves obsessions– se li havia quedat petit el *Norwester*, i havia adquirit un vell dragamines de la Marina, que havia remodelat completament i batejat *Wild Goose*. El 1964 es va rodar a Barcelona i Aranjuez *World Circus* (que aquí es va anomenar *El fabuloso mundo del circo*), dirigida per

Val la pena fer un cop d'ull al *Norwester* i comparar-lo amb el *Marguerita*. Semblen cosins germans, i potser en aquesta semblança hi ha el quid –interessat o no– de tota la història

Henry Hathaway i protagonitzada per Wayne, Rita Hayworth i Claudia Cardinale. I el *Duke*, feliç amb el seu iot acabat d'estrenar, va creuar l'Atlàntic fins a Barcelona. El rodatge al port va ser accidentat, i per poc Wayne no hi va deixar la pell en caure-li al damunt la carpa en flames en la seqüència de l'incendi. L'actor va haver de ser hospitalitzat, i de resultes de la visita li van descobrir el càncer que acabaria amb la seva vida quinze anys després. Però a desgrat d'aquesta notícia fatal, Wayne va demostrar ser ferreny de caràcter com els personatges que interpretava a les pel·lícules. Va acabar el rodatge com un professional i va fer vida en societat. Dinava al restaurant 7 Portes, on encara hi ha una placa que assenyala la cadira on es va asseure, i prenia copes a la Terrassa Martini, lloc imprescindible de la *jet set* barcelonina de l'època. Ja més pels nostres vorals, va visitar el famosíssim i avui oblidadíssim –aquí i al seu país– periodista i escriptor Ro-

SWH / OBOC

>> A dalt, el iot a la marina seca de Portbou. A l'esquerra, fulletó de venda del iot Marguerita per 495.000 euros (abril 2014).

Marguerita. En una de les seves biografies més recents i actualitzades, *John Wayne: American* (New York Free Press, 1995), de Randy Roberts i James S. Olson, s'esmenta el *Norwester* i el *Wild Goose* –ambdós encara actius i amb el mateix nom–, però no hi ha rastre de cap *Marguerita*, ni tan sols de cap amant prou important com perquè l'actor posés el seu nom a un vaixell. I per si quedava encara alguna ombra de dubte, preguntat al respecte un dels seus últims propietaris, l'americà John Zunino, respon per correu electrònic el següent: «No, I do not have any evidence that Marguerita was once John Wayne's boat. I never in the past said anything to this effect. It was only in the imagination of some journalists». Tema, per tant, conclòs.

I és una llàstima, perquè valdria la pena conservar un record d'aquesta època daurada de la Costa Brava, però sembla que Portbou, petit i amagat llogarret de frontera, lloc de pas i exilis, d'estacions de tren, de diferents amples de via i de contraban secular, posarà a subhasta tan sols un pobre iot naufragat, abandonat i finalment sense història, protagonista d'un viatge que no va acabar vers un glamur que anhelava.

Jordi Homs és escriptor i periodista.

bert Ruark al seu xalet de Sant Antoni de Calonge, i escoltava concerts de l'arpista basc Nicanor Zabaleta a casa de Josep Ensesa a s'Agaró. Però sobretot gaudia del seu iot, el *Wild Goose*, la seva joguina. El desaparegut diari *Los Sitios* ens informa en la seva edició

Queda clar que el iot amb què va navegar John Wayne per la Costa Brava era el *Wild Goose*, que posseiria fins la seva mort, i no el *Marguerita*